

POEZIJA

Ožkytė

Aš pro vartus ožkytę baltą išgenu –
Lai ganosi apie namus.
Balta ožkytė, už kurią mokėjau aš
Du auksinius,
Du auksinius.

Tačiau ožkytė eina, tolsta pievomis,
Ir aš kartu...
Senuos miškuos, tuščiuos laukuos mes klaidžiojam
Tiek daug dienų,
Tiek daug naktų.

Balta ožkytė po pietų, penktadienį,
Staiga sustos.
Ir kiek matau – žavingas kraštas driekiasi
Žydroj šviesoj,
Žydroj šviesoj.

Tenai kalvom būriai stirniukų laigo vis,
Tenai prie stumbro miega žebenkštis...
Tas kraštas žėri toks trapus ir virpantis,
Kad vos tiktai paliesi jį – išnyks.

Diena jau blėsta.
Prie manęs ožkytė glaudžiasi.
Netrukus dings ir ji, nugrims, užsnūs.
Balta ožkytė, už kurią mokėjau aš
Du auksinius,
Du auksinius.

Vestuvės

Liaudies motyvais

I.
Išdažėm sienas ir grindis,
Ir balta kambariuos
Tuoj giminaičiai susirinks,
Ir muzikantai gros.

Jaunikis mano iš toli,
Iš Lenkijos didžios,
Jo žvilgsnis – virš anglių ugnis –
Liepsnos ir kibirkščių.

Išblyškęs, rodos, tuoj pravirks,
Dar vaikas jis, aiman,
Vis glosto ranką nekaltai,
Bučiuoja kaktą man.

II.

Sėdėjo tėtis prie laiškų,
Jis rašė Šmuel-Jošei
Malūnininkui Lugave,
Ir Bereliui, ir Sošei.

Dukra jau nuotaka, girdi,
Ir bus, kas turi būt, –
Kinkykit žirgus kuo skubiau
Atvykit be kalbų.

Oi, dėde Joše, neveluok,
Ir jūs, vaikai, ir tetos, –
Jaunikis prakalbą mums droš,
Išminčius jis kaip reta.

III.

„Važiuoja!“ – ištarė mama,
Svečių pilni vežimai,
Jie lyg paukšteliai tarp gardžių –
Iš kur jų šitiek imas?

Ir neša į erdvius namus
Ką kepę ir gaminę –
Krepšius prikrautus ir skrynias,
Ir indus žalio vyno.

IV.

Ratu ir ten, ratu ir čia,
Nėra tuščių kampų...
Ak, šoka uošvė ir svočia,
Bim-bom-bum!

O Berlas trypia su teta,

Visi susikabinę...
Ir skrenda Basė, sugniaužta
Kri-no-li-no.

Ai, sukasi troba linksma,
Kas, kur – nebežinai...
Tai jaunasis! Tai jauna!
Ai! Ai! Ai!

V.
Atneškit karpių galveles,
Ir sultinius, ir kulšeles,
Ir farširuotus kaklelius –
Užkąsti, tai užkąst!
Gyvename tik vienąkart,
Gana tau, Ore-varge, vargt,
Ko stovi nuošaly tylus?
Čiupk kepsnį į rankas!

Čia barščių kvepiančių dubuo,
O čia karčioji – ne vanduo,
Bet ir ne nuodas, nebijok,
Nedėbčiok įtariai!
Gal vištos skilvį tau paduot?
Gal cimeso – na kaip be jo?
Ir kai neliks nei to, nei to,
Mums bus visai gerai.

VI.
Jaunikį savo nuotaka
Myluoja pamažu...
Ką tu darai, o nuotaka, –
Prieš žmones negražu.

Lyg balandėliai sėdi jie,
Nieks jų kalbų nedrums...
Tačiau mes viską girdime,
Nejau negėda jums?

Už lango leidžias sutemos,
Gana jau pasninkaut:
Laimingų metų siunčia jiems
Aukščiausias iš dangaus.

Jaunikis – silpnas, blykštantis –

Vis dūsauja liūdnei.
Juk ne juokai – Talmudą jis
Išmokęs mintinai.

O Dieve, neapleiski jų,
Malone juos apsiausk, –
Jiems daug vaikų ir džiaugsmo duok,
Kaip linkim patys sau!

Asora Dibraja

Tai buvo senolio gentainis. Jis mešką vedžiojos.
Iš tolo žvangėjo žvėris grandimis geležinėm.
Turgavietės plynėj jie plojančiai miniai vaidino,
O naktį jie šoko, žvaigždynų šviesoms mirguliuojant.

Ir tą giminaitį vadino Asora Dibraja¹.
Turėjo rankas prakaulias jis ir kiaušą nedailų,
Ir kraipė sumaitotą kūną, ir kuprą jis kratė,
Ir lyg nuo žvėries, nuo jo prakaitu trenkė ir kailiu.

Keliavo Asora keliūtėmis vasarą žiemą,
Meška surakinta klusniai iš paskos jam šleivojo.
Maurodama dėbčiojo į kaimiečius basakojus,
Ir grandys žvangėjo, įtūžusį žvėrį apėmę.

Viena po kitos vis Asorai numirdavo žmonos.
Jis mušė jas, nuogas, toms meldžiantis ir atgailaujant.
Aidėjo naktim prislopintas jų riksmas per klonius,
Ir chevre kadiše² nuo kūnų nuplaudavo kraują.

Gandai apie tryliktą pačią po Lietuvą narstė,
Kad ragana ji. Bet ir ją greit pražudė Dibraja.
Jis džiaugėsi dukros sulaukęs, kai metai praėjo,
O raganą – jauną visai dar – paguldė į karstą.

Tai buvo senolio gentainis. Jis mešką vedžiojos.
Iš tolo žvangėjo žvėris grandimis geležinėm.
Turgavietės plynėj jie plojančiai miniai vaidino,
O naktį jie šoko, žvaigždynų šviesoms mirguliuojant.

Nebylystė

Kai vienas tyloj nebylioį palieku, man baugu ir gūdu.

¹ *Asora Dibraja (hebr.) – dešimt įsakymų. Eilėraščio herojus juos pažeidė, iš čia ir pravardė.*

² *Chevre kadiše (jidiš ir hebr.) – laidotuvių brolija, duobkasiai.*

Nors pulsą bejėgį užčiuopčiau. O ką ji be garso kartoja?
Ji glūdi gelmėj ir alsuoja kaip akmenys apsamanoję,
Kaip erdvės pritemusios tvyro už durų, storai apkaltų.

Sunkumas pakibo skausmingas. Nei mirus dvasia, nei gyva.
Gal šitaip apmiršta vidunaktis juodas prieš žaibą nelauktą?
Aplink begalinė ramybė. Aš vienas. Ir stingsta lava, –
Iš jos nesuspėję dar žodžiai išplaukti...
Bežadė, vėsi tuštuma įsigavo į seną rojalį.
Klavišai, kaip dienos ir naktys, šurpioj kaimynystėje šala.
Melodija vien tik sapnuojas – užgimti nėra jokių galių.
Užuolaidas tamsias ramumas nublykstantis atspindžiu kerta.
O kaip savo pradžią atmint? Ji tamsoj, iš kurios vieną kartą
Į šviesą išnėriau iš didžios nebylostės ertmių.
Nors vieną vienintelę kibirkštį trokštu išsklelti,
Kad kaistų motyvas širdy, kad paruoštų savu brendimu
Jis kelią senobiniam Dievui, kuriam mes labai nusikaltę,
Nes tūkstančius metų Jis tyli, negirdi maldų ir raudų...
O kad aš atrasčiau nors kokį Jo ženklą!.. Deja, nerandu.
Kad imtų man žodžiai iš gylių tyliausių atsklisti,
Kaip rytmečio medis nublokščiau aš tamsą nuo savo šakų,
Sustingčiau kaip girių žvėris, suinkščiau ir, šuoliu staigiu
Prišokęs, draskyčiau kraujuotais nasrais nebylostę.

Smuklėje

Puotautojų govėda glaudžiasi smuklės kampe:
Pašiaušę dervuotus gaurus,
Prie ažuolo stalo jie ropine džiaugias talpia.
Puotautojų govėda užauja smuklės kampe.

Atsmaukęs rankovę, sau kumščiu krūtinėn pirmasis suduoda:
– Ten kirminas rausias giliai...
Prabyla antrasis, suskambus stiklams pašalėj:
– Aš Rusijos stepėse leidau naktis,
Mačiau, kaip saulėtekin sminga keliai.
Sakyk, kur galėčiau užkasti velionį –
Prakeiktą likimą, kur kausto bėdom atkakliai?!
O trečias – išstypęs džiūsna – romiai šaipos pro dūmus:
– Visai neturėjau aš nieko, drauguži,
Tai kas mane smerks, man atleis?..
Pražilęs bastūnas tamsioj įsitaisė kerčioj,
Ir pasilinguodamas pusbalsiu burba:
– Sakykite, kas gi pamiršo mane šioj kerčioj,
Aš sėdžiu prie stalo, bet ko ir kodėl – burtų burtai!

4

Liūdesys – tavo džiaugsmas, bosų gilių džiugesys
Choro dermėj, tavo tylusis pavasaris juodas.
Kalas iš mūrų medelis, iš sienų – žolė;
Iš senmedžio šliaužia apsnūdę peleniniai žiedai,
Ir kyla iš lėto nuo žemės purvinos dilgės,
Vien apmirusių sienų šaltis ir nešvara.
Bet pasitaiko nakčia, kai akmenį džioviną vėjelis:
Artėja gatve sidabruodama užsisvajojus būtybė,
Užgimus iš skaidriausios vilnies ir mėnulio spindulių –
Tai Vilija atskėlė, miglota ir vėsi.
Ir daili, ir nuoga, su ilgom gaivinančiom rankom –
Įžengė į miestą. Išsikreipę žiūri langeliai akli,
Ir tiltukai permesti tarp bekalbių mūrų.
O niekas durų neatidarys, neiškiš galvos
Pasiteiraut, ko reikėtų persišviečiančiai grakštuolei.
Stebisi kalvos aplink ir bokštai barzdoti,
Ir tylu, ir tylu - - -

5

Tu esi Lietuvon įstatytas tamsus talismanas,
Ir žmonių pavidalai vos matos tavo gelmėj:
Tolimoj properšoj – balti, spindintys gaonai,
Pastangų nugludinti kaulai – smailūs, tvirti;
Plieninio bundisto raudoni karšti marškinėliai,
Pas žilą Bergelsoną skubantis mėlynas mokinys,
Ir jidiš kalba – ažuolo lapų vainikas
Ant šventiška kasdienių vartų miestan.
Pilkšva jidiš – tai spindesys primerktuose languose, –
Tai aš kaip keleivis prie šulinio pakelėje
Sėdžiu ir jos šiurkščių garsų klausausi.
O gal tai kraujas taip garsiai kunkuliuoja manyje?
Aš miestas esu! Tūkstančiai durų į pasaulį,
Į apskretusią šaltą mėlynę – stogai virš stogų.
Aš – pajuodus liepsna, godžiai laižanti sienas
Ir svetur žėruojanti aštrioje litvako akyje.
Aš – pilkuma! Aš – pajuodus liepsna! Aš – miestas!

6

Ir ant senos sinagogos sustiręs vandens nešėjas
Stovi ir barzdą užvertęs skaičiuoja žvaigždes.